

Behöver inte ställa Guds design och evolution mot varandra

REPLIK. Många nya forskningsrön tyder på att evolutionen inte alls har varit så långsam och enkelspårig som man tidigare trott, skriver Peter Asteberg i en replik.

I en debattartikel den 11 december kommenterar Göran Reierstam det fantastiskt glädjande fenomenet att många unga människor i dag söker sig till kyrkan och till en personlig tro.

Jag håller helt med Reierstam om att vi i kyrkorna behöver möta dem på ett sätt som ger dem en intellektuellt hållbar tro. Men det blir olyckligt om evangeliet ställs mot den moderna vetenskapen, som när Reierstam skriver: "Vad är det som står ut allra mest i samhället i dag? Jo, förstås evangeliet om Jesus Kristus som världens frälsare och enda vägen till Gud, Bibelns sanningsanspråk och argumenten om världen som designad av Honom och inte av en evolutionär process."

Sådana formuleringar riskerar att stöta bort de människor som, liksom jag själv, har sett evolutionens verklighet. Vi kristna behöver inte ställa Guds design och evolutionen mot varandra.

Den troende fysikern Ard Louis konstaterar att begreppet evolution kan delas in i tre olika betydelser eller "nivåer":

I botten finns den vetenskapliga insikten att livet har utvecklats från mycket enkla livsformer från början till mer och mer komplexa i dag.

Nästa steg är evolutionens mekanismer, såsom mutationer och det naturliga urvalet, det vill säga drivkrafterna för utvecklingen.

Överst kommer evolutionen som "världsåskådning" – att människan är resultatet av en planlös process utan mål och mening.

DEN FÖRSTA NIVÅN har ett mycket starkt stöd i vetenskapliga observationer, och även inom den andra nivån växer vår kunskap i snabb takt. Men slutsatsen på den tredje nivån beror på personlig övertygelse och läggs ibland "ovanpå" de båda andra. Det finns inget vetenskapligt stöd för den, och Ard Louis menar att kristna gör rätt i att ifrågasätta den. Men i stället attackerar många kristna alla tre nivåerna på en gång, vilket är olyckligt eftersom de båda första har ett så starkt stöd i vetenskapen. Risken är att man då missar den egentliga konfliktpunkten som inte står mellan gudstron och vetenskapen – utan mellan gudstron och materialismen.

Efter mer än 30 år som civilingenjör inom mark- och vattenbyggnad kan jag lugnt intyga att bevisen inom geologin och paleontologin för livets utveckling (den första av Louis nivåer) är alldeles överväldigande! I princip alla yrkesverksamma markingenjörer och geologer, även vi troende, accepterar i dag evolutionen – helt enkelt för att den är så uppenbar i många jord- och berglager utöver vår planet.

ETT SVENSKT EXEMPEL är den öländska kalkstenen, som innehåller ofattbara mängder fossila exemplar av ortoceratiter (förhistoriska bläckfiskar). Trots att den har brutits under hundratals år och finns som golvbeläggning i tusentals byggnader, har man aldrig hittat något annat än ortoceratiter och enstaka andra förhistoriska djurarter (som trilobiter) i den. Det fanns helt enkelt inga fiskar, krabbor, dinosaurier eller däggdjur ännu när kalksedimenten bildades för knappt 500 miljoner år sedan.

Inom den andra nivån, evolutionens drivkrafter, sker det en spännande utveckling för oss som tror på Gud. Många nya forskningsrön tyder på att evolutionen inte alls har varit så långsam och enkelspårig som man tidigare trott. Några få exempel är att hela gensekvenser kan föras över från en art till en annan ("horisontell genöverföring"), att dna-molekylerna naturligt utvecklas mot högre stabilitet ("energidriven molekylär evolution"), och att cellen kan skydda de viktigaste delarna av våra gener extra noga. Dessa drivkrafter, och många fler därtill, kan medverka till en relativt snabb utveckling av nya arter när livsmiljön väl ändras – så kallad "punkterad jämvikt".

NATURVETENSKAPEN ÄR inte ateistisk – den tar över huvud taget inte ställning till vilken världsbild (Louis tredje nivå) som är den rätta. Med en Gud som är oberoende av tid och rum, och som därmed ser hela skapelsen från början till slut samtidigt, är det fullt rimligt att tro både på vetenskapen och på en mycket målmedveten skapelse. De starka drivkrafterna för evolutionen skulle kunna peka på just det, och faktum är att det finns förvånansvärt mycket i den moderna vetenskapen som tyder på mål och mening med vår tillvaro.

Kosmologen Thomas Hertog, som länge samarbetade med den världskände Stephen Hawking, har till exempel skrivit: "Det är nästan som att livets och kosmos ursprung är sammanvävda med varandra – att kosmos hela tiden har vetat att det en dag skulle bli vårt hem" (min översättning av citat ur boken *On the Origin of Time*).

JAG TROR ATT Gud är utvecklingens Gud, vilket vi ser i universums utveckling och expansion, i livsformernas utveckling från en enda ursprunglig organism, i ett träd framväxt ur det lilla fröet, och i skapelsen av en människa från ett enda litet befruktat ägg. Så om vi vill ge den unga generationen en intellektuellt hållbar tro behöver vi kristna inte vara rädda för vetenskapen – vi kan tvärt om få stöd av den.

Peter Asteberg, civilingenjör Väg och vatten, Färjestaden

Göran ReierstamINITIATIVTAGARE OCH HUVUDANSVARIG FÖR "VARFÖR KRISTEN" – MISSION PÅ SOCIALA MEDIER

Publicerad 2025-12-11 - 05:00 Senast uppdaterad 2026-01-05 - 17:15

Varifrån kommer dagens tydliga Jesustrend bland framför allt Generation Z ifrån? Trenden är skönjbar inte bara i något slags frikyrkligt överdrivet önsketänkande, utan framgår tydligt av tillgänglig statistik. Och inte bara i Sverige – även i länder som Finland, Norge, Frankrike, Storbritannien och USA kan man se upp till en fyrdubbling av framför allt unga män och tonåringar som besöker kyrkan och aktivt bekänner Jesus som sin frälsare. Kommer detta ur ett vakuum? Naturligtvis kan man som varmt troende kristen sätta ett andligt perspektiv på denna trend: ett skeende i vår tid till följd av de mångas förböner, och en del av Guds stora tidsplan för mänskligheten i den yttersta av tider. Det är säkert en förklaring till det som nu sker.

Men om man lyssnar på de personliga berättelser som förmedlas av många av dessa unga tonårskillar klarnar också bilden på ett kulturellt och samhällsligt plan kring varför detta uppvaknande sker just nu. Den förklaringsmodellen har mycket att lära alla församlingar och organisationer som brinner för att tron ska växa ännu mer i Sverige, och som vill ta tillvara just denna tid.

Trenden hänger till mycket stor del ihop med den förändring av mediekonsumtionen som skedde omkring år 2010. Sociala medier – framför allt YouTube, TikTok och Instagram – har i grunden förändrat hur denna generation inhämtar sin kunskap och värderingar, om politik, livet, vetenskap och tro. Här erbjuds en á la carte-menü av idéer och åsikter där den som kan argumentera bäst och mest med tydlig bevisning för sin tes vinner gehör.

Detta blir för den unga generationen en oerhörd motkraft mot den sekulära

undervisning i religionsämnet eller biologiämnet de mött i klassrummen.

Dessutom är det inläggen som står ut mest från det som uppfattas som mainstream som premieras av de algoritmer som styr flödena på de sociala mediaplattformarna.

Vad är det som står ut allra mest i samhället i dag? Jo, förstås evangeliet om Jesus Kristus som världens frälsare och enda vägen till Gud, Bibelns sanningsanspråk och argumenten om världen som designad av Honom och inte av en evolutionär process. Vittnesbörden från de många unga som kommit till kyrkorna bekräftar att sociala medier i många fall varit en "inkörsport" till tron på Jesus.

Här finns förklaringen till det som många "vanliga" församlingar och kyrkoledare kanske kollar avundsjukt på: att sociala medier-influencers som Charlie Kirk, Jordan B Peterson, Mar Mari Emmanuel (ortodox präst från Sidney som når miljontals på TikTok med sina radikala predikningar), Stuart och Cliff Knetchle och många andra når miljoner unga på nätet i dag. I deras poddar, videos och reels (korta videoklipp) förmedlas tydliga, empiriska och intellektuella bevis för Guds existens, och ofta i modig, direkt debatt med icke-troende. Detta blir för den unga generationen en oerhörd motkraft mot den sekulära undervisning i religionsämnet eller biologiämnet de mött i klassrummen. Tillsammans med en kontrarevolutionär reaktion på föräldragenerations moraluppfattning – att allt är tillåtet och okej och att livet saknar mening utöver den egna njutningen och strävan efter eget välbefinnande – har detta gett en mycket god grund för evangeliets spridning i just Generation Z.

Därmed är kyrkans bästa tid just nu! Men det kräver att vi tillsammans möter dagens unga på ett sätt som ger dem det intellektuella "tuggmotstånd" som de behöver, och som deras kultur efterfrågar. Många av oss som växte upp i frikyrkan på 1980- och 1990-talen mötte en mycket lättviktig förkunnelse och förklaringsmodell om varför Bibeln var en trovärdig historiska källa och kristen tro sann.

Den som ställde mer intellektuella frågor kring detta tema kunde – som jag själv har erfarenhet av – bli bemött nästan med ett ifrågasättande av den egna tron: "Man vet inom sig att det är sant – tvivlar du?" För många av min egen generations unga vuxna innebar mötet med högre utbildning att tron - då den hade så förnuftsmässigt vag grund – inte längre höll.

I dagens Jesustrend får detta misstag inte upprepas. När dagens unga inte får argument för tro, djup och tuggmotstånd i kyrkan går de hem och fyller sina behov på nätet. När de får chans att höra om Bibelns vetenskapliga och historiska trovärdighet och får argument för tro säger de att "det är det här vi vill ha".

Kyrkan måste bli mer intellektuell och fördjupad i sin undervisning och till vara på de kristna vetenskapsmän, apologeter, bibelforskare etcetera som redan finns ibland oss. Frikyrkan behöver lämna den - jag skulle nästan vilja kalla det räddhågsna – hållning som länge funnits inför att förkunna evangeliet också genom förnuftsmässiga argument.